

BIP - Ministerstwo Skarbu Państwa

Źródło:

<http://bip.msp.gov.pl/bip/postepowania-zabuzanski/realizacja-rozszczen-rep/9486,Sposoby-realizacji-rozszczen-reprywatyzacyjnych-w-ramach-obowiazujacego-prawa.html>

Wygenerowano: Poniedziałek, 22 stycznia 2018, 15:06

Sposoby realizacji roszczeń reprivatyzacyjnych w ramach obowiązującego prawa

Organy władzy wydawały indywidualne decyzje nacjonalizacyjne, które stwierdzały przejęcie konkretnego mienia na rzecz Państwa. W niektórych jednakże przypadkach np. dekret PKWN z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz.U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13 z późn. zm.) - nieruchomości ziemskie przechodziły na własność Państwa z mocy samego prawa. W przypadku wydanych decyzji nacjonalizacyjnych można składać wnioski o stwierdzenie ich nieważności w trybie art. 156-160 Kodeksu postępowania administracyjnego.

W sytuacji, gdy przejmowano mienie na rzecz Państwa z mocy ustawy (bez wydania decyzji) można wnosić o wydanie takiej decyzji (np. w przypadku ww. dekretu o przeprowadzeniu reformy rolnej) lub przed sądem wnosić o ustalenie prawa w trybie art. 189 Kodeksu postępowania cywilnego.

Ustalenie właściwości organów władzy publicznej do rozpatrywania prawidłowości wniosku zależy od rodzaju mienia, które było przedmiotem przejęcia przez Państwo w trybie nacjonalizacji.

Poniżej wymienione są podstawy prawne w sprawach w których najczęściej składane są wnioski:

1. Podstawy prawne realizacji roszczeń dotyczących "gruntów warszawskich"

Dekret z dnia 26 października 1945 roku o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. St. Warszawy (Dz.U. Nr 50, poz. 279), zwany dalej "dekretem Bieruta", wywołał różnorodne skutki prawne w zakresie własności nieruchomości położonych na terenie m.st. Warszawy. Weryfikacja tych skutków z punktu widzenia legalności może odbywać się w różny sposób, a mianowicie:

- w przypadku, gdy złożony w terminie wniosek na podstawie art. 7 ust. 1 "dekretu Bieruta" na obszarze m. st. Warszawy o ustanowienie wieczystej dzierżawy - własności czasowej lub prawa zabudowy (obecnie - użytkowanie wieczyste), nie został rozpatrzony, zainteresowany może złożyć wniosek o ustanowienie użytkowania wieczystego do Prezydenta m.st. Warszawy, jeśli nieruchomość stanowi własność komunalną, natomiast, gdy nieruchomości należą do Skarbu Państwa wniosek ten składa się do Starosty Powiatu Warszawskiego (zadania zlecone z zakresu

administracji rządowej). Od roku 2002 funkcję Starosty Powiatu Warszawskiego pełni Prezydent m.st. Warszawy

- w przypadku, gdy wniosek o którym mowa wyżej został rozpatrzony odmownie, zainteresowanemu służy prawo zaskarżenia decyzji odmawiającej ustanowienia użytkownika wieczystego /podstawa art. 156 Kodeksu postępowania administracyjnego/. Jeżeli decyzja odmowna została wydana przez Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy, wniosek o stwierdzenie nieważności tej decyzji składa się do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, a jeżeli decyzję odmowną podtrzymał w II instancji były Minister Gospodarki Komunalnej, decyzje ostateczne obecnie mogą być skarżone do Ministra Infrastruktury i Rozwoju (wcześniej – Prezesa Urzędu Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast,
- w przypadku, gdy właściciele małych domów mieszkalnych (do 20 izb), mieszkań stanowiących odrębną własność oraz spółdzielnie mieszkaniowe złożyli do 31 grudnia 1988 roku wnioski o oddanie gruntu w użytkowanie wieczyste , na podstawie art. 214 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.) mogą składać wnioski o rozpatrzenie sprawy zgodnie ze złożonym wcześniej wnioskiem. Wnioski rozpatruje Prezydent m.st. Warszawy (nieruchomości komunalne) lub Starosta Powiatu Warszawskiego (nieruchomości Skarbu Państwa),
- w przypadku, gdy przedmiotem roszczenia jest grunt rolny, działka budowlana lub dom jednorodzinny, których dawny właściciel został pozbawiony (bez odszkodowania) po dniu 5 kwietnia 1958 roku na podstawie przepisów dekretu z dnia 26 października 1945 roku o “gruntach warszawskich” ma prawo do odszkodowania na podstawie art. 215 ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2004 r. Nr 261, poz. 2603 z późn. zm.). Wnioski o przyznanie odszkodowania składa się do Starosty Powiatu Warszawskiego .

2. Podstawy prawne realizacji roszczeń dotyczących nacjonalizacji przemysłu

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1946 roku o przejęciu na własność Państwa podstawowych gałęzi gospodarki narodowej, ustawy z dnia 25 lutego 1958 roku o uregulowaniu stanu prawnego mienia pozostającego pod zarządem państwowym, dekretu z dnia 16 grudnia 1948 roku w przedmiocie przymusowego zarządu państwowego, wydawane były decyzje nacjonalizacyjne, które mogą podlegać weryfikacji z punktu widzenia ich legalności. Podstawą ich weryfikacji jest art. 156 ust. 1 pkt. 2 kodeksu postępowania administracyjnego. Zainteresowana osoba składa wniosek do organu, który wydał ostateczną decyzję. W przypadku ustawy z dnia 3 stycznia 1946 roku o nacjonalizacji przemysłu jest to Minister Gospodarki, w przypadku ustanowienia zarządu oraz przejęcia przedsiębiorstw na własność Państwa właściwi ministrowie (Minister Zdrowia – uzdrowiska, Minister Środowiska – tartaki, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – młyny, masarnie, olejarnie, Minister Finansów – przemysł spirytusowy).

Jeśli decyzje nacjonalizacyjne dotyczą przedsiębiorstwa będącego w dniu przejęcia własnością osoby lub osób fizycznych, uprawnionymi do złożenia wniosku są te osoby lub ich spadkobiercy, a w przypadku spółek akcyjnych lub z ograniczoną odpowiedzialnością uprawnionym podmiotem jest

zarząd spółki lub ustanowiony przez sąd kurator, na podstawie odpisu z Krajowego Rejestru Sądowego.

W przypadku, gdy organ orzeknie tylko niezgodność decyzji z prawem (art. 158 kpa) strona zainteresowana ma prawo do odszkodowania (art. 160 kpa). Wniosek w tej sprawie składa się do organu, który wydał decyzję stwierdzającą niezgodność z prawem orzeczenia nacjonalizacyjnego.

3. Podstawy prawne realizacji roszczeń dotyczących dekretu o reformie rolnej

Na podstawie dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz.U. z 1945 r. Nr 3 poz. 13, z późn. zm.) zostały przejęte nieruchomości ziemskie na cele reformy rolnej.

Art. 2 ust. 1 lit. e dekretu o reformie rolnej stanowił szczególną podstawę przejęcia nieruchomości ziemskich. Zgodnie z nim zostały przejęte nieruchomości ziemskie stanowiące własność lub współwłasność osób fizycznych lub prawnych, jeżeli ich rozmiar łączny przekraczał 100 ha powierzchni ogólnej, bądź 50 ha użytków rolnych, a na terenie województw poznańskiego, pomorskiego, śląskiego – jeśli ich rozmiar łączny przekraczał 100 ha powierzchni ogólnej, niezależnie od wielkości użytków rolnych tej powierzchni. Odnośnie norm obszarowych o których mowa w. w, przepisie można w trybie administracyjno-prawnym żądać ustalenia, czy przejęta nieruchomość podpadała pod określone w art. 2 ust.1 lit. e dekretu o reformie rolnej normy obszarowe (§ 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z 1 marca 1945 roku w sprawie wykonania dekretu PKWN z dnia 6 września 1944 roku o przeprowadzeniu reformy rolnej – Dz. U Nr 10, poz. 51). Właściwym organem w tych sprawach jest Wojewoda. Odwołanie od decyzji Wojewody można składać do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W innych przypadkach przejęcia, np. zakładów rolno-spożywczych znajdujących się w majątkach ziemskich właściwa jest droga sądowa o ustalenie prawa własności w trybie art. 189 kodeksu postępowania cywilnego.

Autor: Departament Reprywatyzacji i
Rekompensat
Opublikowane przez: Agnieszka Steindl

Ostatnia zmiana: 02.07.2009 , Data
modyfikacji : 02.10.2014
[Rejestr zmian](#)
